

**CILVĒKA VĒRTĪBU SISTĒMA. KULTŪRVĒSTURISKĀS
VIDES NOZĪME TAJĀ. KULDĪGAS VECPILSĒTAS PIEMĒRS**

**HUMAN VALUE SYSTEM. VALUE OF CULTURAL HERITAGE
IN THIS SYSTEM. KULDIGA OLD TOWN AS AN EXAMPLE**

Ivars Strautmanis

Professor. Dr.habil.arch.

Riga Technical University, Department of Architecture and Urban Planning

16 Āzencu Str., LV-1048, Riga, Latvia

E-mail: af@bf.rtu.lv

Jana Jākobsone

City Architect / Director. Mgr.arch.

Kuldīga Town Council, Department of Town Planning

1 Baznīcas Str., LV-3301, Kuldīga, Latvia

E-mail: Jana.jakobsone@kuldiga.lv, jakobsone@one.lv

Atslēgas vārdi: vērtības, kultūrvēsturiskā vide, unikālais Kuldīgas vecpilsētā.

Kuldīgas pilsētas dome 2006. gadā sāksi mērķtiecīgu darbu, lai izstrādātu vecpilsētas vērtību izzināšanas, inventarizēšanas un apsaimniekošanas programmu. Tās mērķis – kvalitatīvi renovēta vēsturiskā pilsētvide. Būtisks priekšnoteikums, lai šo mērķi sasniegtu, ir sabiedrības iesaistīšana un izglītošana. Kā attīstīties Kuldīgas vecpilsētai, lai tā būtu kā dzīvs muzejs, kas nepārtraukti aug un mainās, tomēr saglabā kultūrvēsturiskās vērtības, – par to diskutēts ar kultūras mantojuma, dabas, vides, arhitektūras, tūrisma un sabiedrisko attiecību speciālistiem. Nepieciešams konkrētu pasākumu kopums, kas, iespējams, mainītu Kuldīgas iedzīvotāju vērtību skalu. Ja kuldīdznieki un viesi tiks informēti par vecpilsētas kultūrvēsturiskajām vērtībām, tad tās sargās ne tikai pašvaldība un kultūras mantojuma aizsardzības valsts institūcijas, bet arī paši pilsētnieki, kas ir tiešā mērā atbildīgi par vērtību saglabāšanu.

Vērtību termins, klasifikācija un teorētiskās pamatnostādnes

Vērtības – filozofiska kategorija, kas raksturo cilvēka augstākos ideālus un tieksmi tos sasniegt [1]. Katras sabiedrības un tautas dzīves kārtību nosaka tās vērtību sistēma, kas izriet no pamatpriekšstatiem par pasauli un cilvēka vietu tajā. Tie ir mīti, vēsturiskā apziņa un tradīcijas. Vērtība var būt lieta vai parādība, kuras īpašības nodrošina cilvēku dzīvošanas vai attīstības vajadzības. Piemēram, pārtika ir vērtība, kas nodrošina organismu ar dzīvībai nepieciešamām vielām, bet apģērbs ir vērtība, kas nodrošina pret nosalšanu. Šķietama vērtība ir arī nauda, kas nodrošina iespēju iegūt iepriekš minēto.

Vērtības un vajadzības var dalīt trijos līmeņos jeb grupās: 1) fizioloģiskajās, 2) sabiedriskajās,

Key words: values, cultural and historic environment, unique qualities in the old town of Kuldīga.

In 2006 the Kuldīga Town Council focused its work on development of a programme for recognition, inventory and management of the values of Old Town. Its goal – high quality renovated historic townscape. Involvement and education of the public is an essential precondition for attainment of this goal. How the old town of Kuldīga should develop so that to become a live museum, which is constantly growing and changing while also preserving its cultural heritage values – this question has been discussed with the experts specialising in the areas of cultural heritage, nature, environment, architecture, tourism and public relations. A set of particular measures may, perhaps, change the scale of values of the inhabitants of Kuldīga. If the inhabitants and visitors of Kuldīga are informed about the cultural heritage values of the old town, then these values will be protected not only by the municipality and state institutions for cultural heritage protection, but also by the townsmen themselves who are directly responsible for protection of those values.

Definition of values, classification and theoretical formulations

Values – a philosophical category that characterises the highest human ideals and an aspiration to attain them [1]. The order of life of every community and nation is determined by a system of its values derived from the basic conceptions about the world and the place of a human being in it. These conceptions are myths, historical awareness and traditions. A value may be a thing or a phenomenon whose qualities provide for a person's life or development. For example, food is a value that provides the body with nutrition, but clothing is a value that protects against freezing. Money is also a seeming

3) garīgajās [2]. Psihologs Abrahams Maslovs, kurš izstrādājis plaši izmantoto cilvēka vajadzību piramīdu, uzskatīja, ka augstākās vajadzības (pēc pašizpaušmes) ir raksturīgas vien ļoti nedaudzām izcilām personībām: zinātniekiem un māksliniekiem. Tātad, jo augstākas vērtības, jo mazāk cilvēku, kuri tās izprot un uzskata par svarīgām [2].

Cilvēks tikai tad zina, kas labi un kas slikti, kas pareizi un nepareizi, ja viņam tas apzināti skaidrots un iemācīts; tādas zināšanas automātiski nodrošina to, ka cilvēka rīcība atbilst sabiedrības ētisko vērtību kritērijiem – šīs idejas saknes var sameklēt jau antīkajā Grieķijā, bet īpaši tā akcentēta racionālisma laikmetā, kad prāts un apziņa tika izcelti kā cilvēka esamību determinējošais faktors [3]. Daudzās valstīs skolu mācību saturā īsāku vai ilgāku laiku, lielākā vai mazākā apjomā tiek iekļauta vērtībīzglītība ar reliģisku vai humānu orientāciju, ar izglītojošu vai audzinošu mērķi.

Efektīvāka varētu būt tāda mācību sistēma, kas uzsvērtu pašā bērna pieredzi un tās izvērtējumu ētisko kritēriju kontekstā, meklējot atbildi uz jautājumiem “kāpēc?”, nevis “kā jābūt?”. Vēl viens vērtīborientētās izglītības trūkums – tā akcentē to, kas ir labi un pareizi un kā jābūt, bet praktiski nepalīdz bērnam saprast, kāpēc tā nav, līdz ar to neparāda ceļu, kā var kaut ko mainīt [3].

Gan sabiedrība, gan daba nosaka cilvēka darbības robežas. Bieži vien abas nesakrīt, un tas izraisa vides problēmas. Vērtības un normas, pēc kurām cilvēki veido sabiedrību, visai reti tiek balstītas vīdē draudzīgā rīcībā, jo dažkārt cilvēkiem ir citas prioritārās vērtības.

Viens no ietekmīgākajiem mūsdienu vērtību teorētiķiem sociālajā zinātnē ir Ronalds Ingleharts. Atbilstoši viņa vērtību teorijai, kas sakņojas plašā empīriskā materiālā, 20. gadsimta otrajā pusē rietumu pasaulē notikusi pakāpeniska vērtību maiņa – no materiālajām (galvenajām ekonomiski materiālajām un drošības vērtībām) uz postmateriālajām (t.s. dzīves kvalitātes vērtībām). R. Ingleharta teorētisko priekšstatu kopums sakņojas A. Maslova vajadzību teorijā, kuras pamatā ir tēze: kad indivīda primārās vajadzības – fiziskā, izdzīvošanas un drošības – ir apmierinātas, tad svarīgākas kļūst augstākās – sevis realizācijas, intelektuālās un estētiskās jeb postmateriālās vajadzības, kas ietver arī vīdē aizsardzības apzināšanos un vīdē nepiesārņošanu.

Katra kultūra izpaužas vēsturiskā procesā, tāpēc var teikt, ka kultūrvēsturiskā ainava ir tāda kultūrvīdē, kurā sintezējas dabas veidojumi ar notciktas kultūras (tautas) ieviestajām pārmaiņām.

value that gives a chance to obtain all aforementioned.

Values and needs may be divided into three levels or groups: 1) physiological, 2) social, 3) intellectual [2]. The psychologist Abraham H. Maslow, who developed the widely used hierarchy of human needs, believed that the highest needs (after self-actualization) are characteristic only of few distinguished individuals: scientists and artists. So, the higher the values, the fewer people understand them and regard them as important [2].

A person knows what is good and what is bad, what is right and what is wrong only if it has been deliberately explained and taught to him/her; such knowledge guarantees that person's actions would comply with the ethical norms of the society. The roots of this idea can be traced back to Ancient Greece, but it really came to the foreground in the era of rationalism when the mind and consciousness were defined as factors determining the existence of a person [3]. For a longer or shorter period, in a smaller or larger scope, school curricula of many countries have included the subject of 'value education' with a religious or humane orientation, with an educational or instructional purpose.

An educational system that would focus more on children's own experience and its assessment within the context of ethical criteria could be more efficient, seeking the answer to the questions *why?* and not to the question *how must it be?* Another drawback of the education focused on values – it emphasises what is good and right and how it must be, but in practice it does not help the child understand why it is not so, consequently, it does not show the way how to change something [3].

Both the society and the nature determine the limits of human activity. Frequently they do not coincide and it leads to environmental problems. Values and norms the society is based on quite rarely rely on environmentally friendly actions because people are apt to have other priorities and values.

Ronald Inglehart is one of the most authoritative theoreticians of modern values in social sciences. According to his theory of values, which is based on the comprehensive experiential material, in the second half of the 20th century a gradual change of values – from material (the principal economic, material and safety values) to post-material (the so-called values of life quality) occurred in the Western world. Ronald Inglehart's theoretical conceptions derive from A.H. Maslow's hierarchy of needs that is based on a thesis: once the primary needs of an

Tāpēc kultūrvēsturiskā ainava nav abstrakta, bet gan latviska, igauņiska, skotiska u.tml. Kultūra pēc būtības nevar tikt definēta ar negatīvām pazīmēm tāpēc, ka tā ir radošas sadarbības izpausme. Tas norāda uz kritērijiem, pēc kuriem kultūrvēsturisku ainavu var atšķirt no neizkoptas vai destruktīvai ietekmei pakļautas vides [4].

Īpašas nozīmes unikālā vērtība pasaules kultūras mantojuma saraksta kontekstā

Dažādi definējamais jēdziens – īpašas nozīmes unikālā vērtība – ir pamatkritērijs kultūras vērtību iekļaušanai pasaules mantojuma sarakstā. “Vērtība” ir relatīvs apzīmējums, jo ietver nepieciešamību salīdzināt vienu objektu ar citiem, lai varētu secināt, kas ir nozīmīgs. Vērtība saistīta ar patērētāju – to, kuram tā svarīga, tādējādi tai ir relatīva nozīme uz līdzīgu vai līdzvērtīgu objektu fona [5].

Pasaules mantojuma saraksta kontekstā kultūras vērtības izvērtējums tiek balstīts uz trim galvenajiem pīlāriem.

1. Pirmkārt, tā ir identitātes vērtība. Tā bieži saistīta ar emocionālo pieķeršanos kādai vietai vai objektam. Cilvēki, kuri tur dzīvo, saskata mantojumu kā savējo, identificē sevi ar šo vietu. Kuldīgā var pārliecināties, ka šī ir viena no spēcīgākajām vērtībām, jo iedzīvotāji visi kā viens kā vērtību pirmām kārtām min to, ka tā ir viņu pilsēta un tieši tādēļ viņi jūtas tai piederīgi, ar to saistīti. Cilvēkiem šī vieta saistās ar konkrētām atmiņām, ar to, ko viņi vēlas saglabāt un nodot nākamajām paaudzēm. Picaugušie cer, ka bērni šīs vērtības pārņems un glabās kopā ar viņiem.
2. Otrs pīlārs, uz kā balstās izvērtēšana, ir mākslas vai tehniskā vērtība, kas skar gan materiālus, no kā veidots mantojums, gan tehniskus parametrus, pēc kuriem var salīdzināt, kādā veidā tam ir lielāka vai mazāka mākslinieciska vērtība.
3. Trešais pīlārs saistīts ar retuma vērtību jeb unikalitāti pasaules kontekstā: vai tas ir vienīgais tāda veida objekts, ar ko tas zīmīgs un kādēļ tam vajadzētu atrasties pasaules mantojuma sarakstā. Vēl viens nozīmīgs kritērijs iekļaušanai sarakstā ir autentiskums. Uz to jāraugās no dažādiem skata punktiem. Pirmkārt, autentiskums ārējā izskatā, otrkārt, materiālos, treškārt, apdarē, ceturtkārt, novietnē [5].

Pilsētu vēsturisko centru iekļaušanai pasaules mantojuma sarakstā tiek veltīta īpaša uzmanība.

individual – physiological, survival and safety – are satisfied, the higher needs become important – self-expression, intellectual and aesthetic or post-material needs which also include awareness of nature protection and non-pollution of environment.

Each culture manifests itself in the historic process, therefore we can say that the cultural and historic landscape is such a cultural environment where natural formations blend with the changes introduced by a certain culture (nation). Thus, the cultural and historic scenery is not abstract but rather Latvian, Estonian, Scottish, etc. Culture in its substance cannot be defined by negative features because it is an expression of creative co-operation. It points to the criteria, which distinguish the cultural and historic scenery from the unattended environment or environment exposed to destructive influence [4].

The unique value of special significance in the context of the World Heritage List

The term with various definitions – the unique value of special importance – is a basic criterion for inclusion of cultural values on the World Heritage List. “A value” is a relative description as it implies a necessity to compare one object with others in order to draw a conclusion what is important. The value is associated with the consumer – the one for whom it is important, therefore it has a relative importance as compared to similar or equal objects [5].

In the context of the World Heritage List the assessment of cultural values is based on three main pillars.

1. First of all, it is the value of identity. Very often it implies emotional attachment to some place or object. People who live there, perceive this heritage as their own, they identify themselves with this place. In Kuldīga it appears to be one of the most potent values because all inhabitants start with saying that it is their town and that it is the reason why they feel attached to it. People associate this place with particular memories, with things they want to keep and bequeath to next generations. Grown-ups hope that children will take over and hold these values together with them.
2. The second pillar, on which the assessment is based, is the artistic or technical value which refers to materials from which the heritage is made and to technical parameters according to which a comparison can be made in what way it has a lower or higher artistic value.

Šādas teritorijas iekļaujamas tikai tādā gadījumā, ja tajās ietilpst daudz senu ēku ar vēstures pieminekļu nozīmi, kas norādītu īpašu interesi izraisošas pilsētas raksturīgākās iezīmes.

Kuldīgas vecpilsētas vērtība pasaules kultūras mantojuma kontekstā

Saskaņā ar Venēcijas hartu (ICOMOS, 1964), kultūras mantojuma vērtība Kuldīgas vecpilsētā ir “objekti, kuri saglabājušies no pagātnes līdz mūsdienām kā gadiem ilgu tradīciju liecinieki”. Viens no būtiskākajiem Kuldīgas vecpilsētas saglabāšanas priekšnoteikumiem saskaņā ar šo konvenciju ir tas, ka “cilvēki arvien vairāk un vairāk apzinās humāno vērtību vienotību un uzskata antīkos pieminekļus par kopēju mantojumu. Ir atzīta kopējā atbildība tos pasargāt nākamajām paaudzēm”. Iedzīvotāju apziņa ir viens no būtiskākajiem faktoriem vecpilsētas saglabāšanā [6].

Kuldīgas vecpilsētas kultūras mantojuma vērtība saskaņā ar dokumentu “Kritērijs iekļaušanai pasaules mantojuma sarakstā” (UNESCO, 1998) ir “ievērojams piemērs ēku modelim vai arhitektūrai, vai tehnoloģiskam ansamblim, vai ainavai, kas parāda nozīmīgus posmus cilvēces vēsturē” [7]. Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā ir harmoniska ainava, kurā apvienota cilvēka veidota urbāna vide un dabas komplekss (1. attēls).

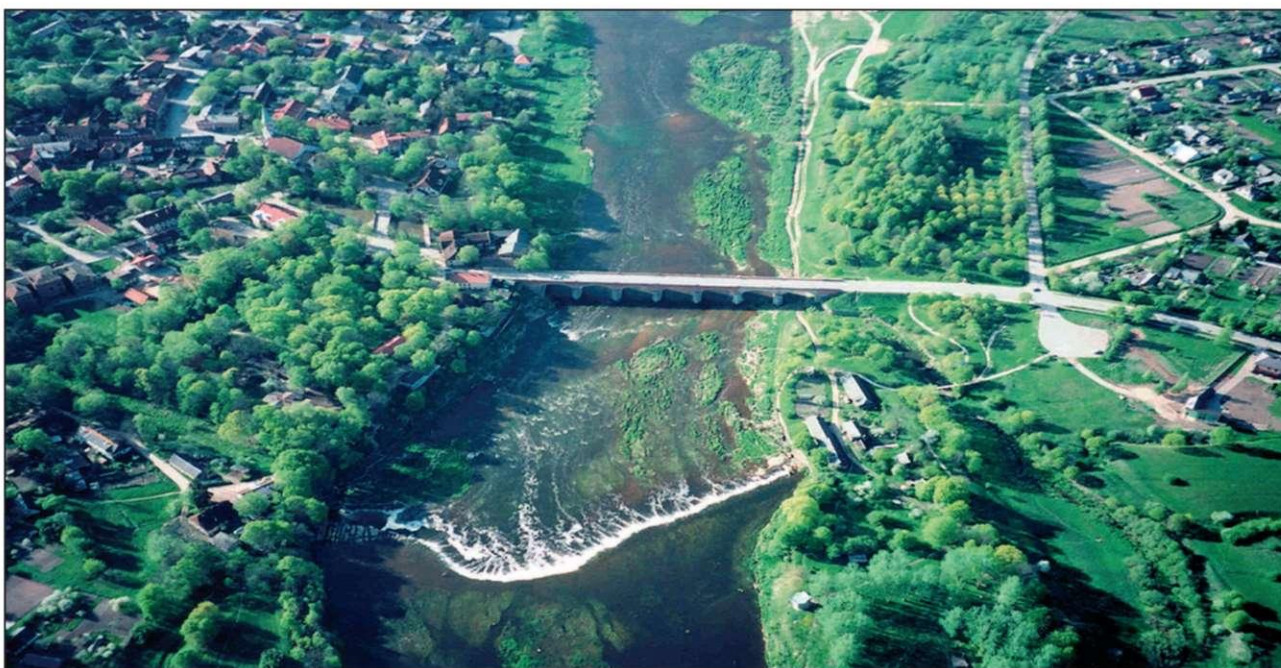
UNESCO pasaules mantojuma sarakstā ir divi Latvijas objekti. Visplašāk pazīstamais ir Rīgas

3. The third pillar pertains to the value of rarity or uniqueness at a global scale: whether it is the only object of such kind, why it is significant and why it should be on the World Heritage List. Authenticity is another important criterion for inclusion on the list. It has to be considered from different aspects. First of all, authenticity of the outer appearance, secondly – of materials, thirdly – of the finish, and fourthly – of the site [5].

A particularly attention is paid to the inclusion of historic centres of cities or towns on the World Heritage List. Such territories can be included only if they comprise many ancient buildings having a status of historic monuments what would constitute the characteristic features of a city or town arousing a special interest.

The value of the old town of Kuldīga in the world heritage context

According to the Venice Charter (ICOMOS, 1964), the values of cultural heritage in the old town of Kuldīga are “the objects imbued with a message from the past, the historic monuments of generations of people which have remained to the present day as living witnesses of their age-old traditions”. One of the most essential preconditions for preservation of the old town of Kuldīga, according to this Convention, is that “people are becoming more and

1. attēls. Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā.
Picture 1. The old town of Kuldīga in the Venta Valley.

vēsturiskais centrs, kas tajā iekļauts 1997. gadā. 2005. gadā sarakstā uzņemts desmit valstu pieteiktais objekts – Strūves meridiāna loks, kura divi punkti atrodas Latvijā. Tas nozīmē, ka esam bagāti ar divām pasaules mantojuma vietām [5].

Kuldīgas kultūrvēsturiskā vide un tās vērtības

Kuldīgas kultūrvēsturisko vidi veido šādas formālās un aizsargājamās, saglabājamās vēsturiskās vērtības: visu sastāvdaļu autentiskums, ietverot vēlākus uzslāņojumus, kuriem nav destruktīvas vai degradējošas ietekmes, telpiskā struktūra (silueti un panorāmas, skatu perspektīvas, vēsturiski radītais pilsētas teritoriju dalījums, ielu tīkls, zemes gabali, parcelācija, vēsturiskā apbūve, tās mērogs un raksturīgās proporcijas, ūdensteces un ūdenstilpes ar to virsmas spoguļiem kontekstā ar citām kultūrvēsturiskām sastāvdaļām), pazemes kultūrvēsturiskais mantojums (arheoloģiskais kultūras slānis), būvniecības tradīcijas (dekoratīvā māksla, būvamatniecības darinājumi, tehnoloģija, tehnika, vietai tradicionālie materiāli, krāsa, faktūra), ielu segums un virszemes inženierbūves, publiskās telpas iekārtojums: ainavu arhitektūra un interjeru dekoratīvā māksla [8]. Šīs vērtības veido unikālo vēsturisko pilsētvidi. Nedrīkst mainīt nevienu, jo tad tās neiederētos vides kontekstā (1. tabula).

Emocionālās vērtības	Kultūras vērtības	Izmantošanas vērtības
Brīnums; Identitāte; Nepārtrauktība; Cieņa un godbijība; Simbolika un reliģija.	Dokumentācija; Vēsture; Arheoloģija un laikmets; Estētiska un arhitektūra; Pilsētas ainava; Ainava un ekoloģija; Tehnoloģija un zinātne.	Funkcionalitāte; Ekonomiskums; Izglītība; Politika.

1. tabula. Raksturīgās vēsturisko ēku un pieminekļu vērtības [9].

Ja kādas apdzīvotas vietas vēsturiskā vide ir vērtīga un atzīta par saglabājamu neatkarīgi no tā, vai iedzīvotāji to vēlas vai arī vieta ar likumu iekļauta valsts vai pašvaldības aizsargājamo objektu

more conscious of the unity of human values and regard ancient monuments as a common heritage. The common responsibility to safeguard them for future generations is recognised.” The awareness of people is one of the most relevant factors in preservation of the old town [6].

According to the document *Criteria for Inclusion of Cultural Properties on the World Heritage List* (UNESCO, 1998), the value of cultural heritage of the old town of Kuldīga is “an outstanding example of a type of building or architectural or technological ensemble or landscape which illustrates (a) significant stage(s) in human history” [7]. The old town of Kuldīga in the Venta Valley is harmonious scenery that combines the human-built urban environment and natural landscape (Picture 1).

The UNESCO World Heritage List includes two objects from Latvia. The most widely known is the historic centre of Riga that was inscribed in 1997. In 2005, following the applications made by ten countries, the Struve Geodetic Arc, two survey points of which are located in Latvia, was also included on the list. It means that we are rich as we have two world heritage sites [5].

Cultural and historic environment in Kuldīga and its values

The cultural and historic environment of Kuldīga comprises the following formal and protected, preserved heritage values: authenticity of all components, including later layers which do not have either destructive or degrading impact, spatial structure (silhouettes and panoramic views, sight lines, historic division of urban area, street network, plots of land, parcellation, historic buildings, their scale and characteristic proportions, water courses and water bodies with their reflecting surfaces in the context of other cultural heritage components), underground cultural heritage (archaeological culture layer), building traditions (decorative art, masterpieces of building art, technology, methods, location-bound materials, colour, texture), road surfacing and overground engineering structures, arrangement of public spaces: landscape architecture and decorative art in interior designs [8]. These values constitute the unique historic urban environment. No element must be changed in order to preserve intact the overall townscape context (Table 1).

sarakstos, to nevar izdarīt bez vides rakstura saglabāšanas. Vides specifika ir iepriekš minēto savdabību kopums, kas nosaka vietas autentiskumu un identitāti. Jo vairāk apzināti tiek saglabāts kādas vietas raksturs, jo spēcīgāks ir tās autentiskums.

Cilvēks kā kultūrvēsturiskās vides ietekmētājs un veidotājs

Pēc ēkas izskata var spriest par tās saimnieku vai īrnieku. Namu saglabāšanas lielākās problēmas nav saistītas ar to vecumu un fizisko nolietojumu, bet gan ar cilvēka radošo izpausmi. Piemēram, māja būvēta ar savam laikam atbilstošiem materiāliem un metodēm, un tā ir vienots objekts. Bet sarežģījumi rodas, kad iemītnieki vēlas veco ēku siltināt, ievietot plastikāta pakešu logus un ierīkot centrālo apkuri. Ar šādiem paņēmieniem veco struktūru var neatgriezeniski sabojāt: ēka netiek pietiekami ventilēta, koka namos parādās sēnīte un puve, mūra mājās netiek atjaunots ar kaļķu apmetumu, bet ar cementa javu. Tādas ir darbības sekas, ja dzīve vecajās ēkās netiek uzlabota profesionāli.

Lai vecpilsēta kļūtu pievilcīgāka, pēc kuldīdznieku ieteikumiem objekti un vietas jāsakopj un jāatjauno. Iedzīvotāji aicinājuši veidot pozitīvāku sabiedrības attieksmi pret kultūrvēsturiskām vērtībām [10]. Cilvēki postoši darbojas, piemēram, nelikumīgi nojaucot ēkas un izraisot ugunsgrēkus, kas spēj ātri vecpilsētu iznīcināt. Nami būvēti ļoti blīvi un neatbilst mūsdienu ugunsdrošības normatīviem. 2007. gadā Kuldīgas vecpilsētā nodegušas jau 15 ēkas, kas finansiālu apstākļu dēļ netiek atjaunotas un veido "robus" vēsturiskajā apbūvē.

Kuldīgas iedzīvotāju nozīme vecpilsētas saglabāšanā

Raugoties uz Kuldīgas iedzīvotāju nozīmi, jāizceļ daži aspekti saistībā ar iespēju pilsētu iekļaut pasaules mantojuma sarakstā. Jāveicina cilvēkiem labvēlīga un kvalitatīva dzīves vide. Jāņem vērā īstenot programmas bērniem, jauniešiem un ikvienam iedzīvotājam, kas māca mantojumu saglabāt un nodot no paaudzes paaudzē. Tas nozīmē aktīvi iesaistīt cilvēkus vēsturiskā centra nākotnes redzējuma veidošanā, saglabāt apdzīvotu un vēsturiski patiesu pilsētas seno daļu.

Kuldīgas uzdevums būtu ar atbildību pret vēsturisko centru veidot ilgtspējīgu, kvalitatīvu un iedzīvotājiem tīkamu pilsētas vidi. Tā būtu iespēja iegūt pilsētas vērtības apliecinājumu, ko piešķir iekļaušana pasaules mantojuma sarakstā, kvalitātes

Emotional values	Cultural values	Utilisation values
Miracle; Identity; Continuity; Respect and reverence; Symbolism and religion.	Recording of facts; History; Archaeology and the era; Aesthetics and architecture; Townscape; Landscape and ecology; Technology and science.	Functionality; Economy; Education; Politics.

Table 1. Characteristic values of historic buildings and monuments [9].

If the historic environment of any populated area is valuable and deemed preservable irrespective of what local inhabitants think or if the place is included by law on the lists of objects protected either by state or municipality, it cannot be ensured without preservation of the character of the site. The specific nature of the site is the entirety of all above mentioned original features which determine the authenticity and identity of the place. The more the essential characteristics of some area are deliberately preserved, the more authentic it becomes.

A human being as a factor affecting and developing the cultural and historic environment

The appearance of the house can tell much about its owner or tenant. The most serious problems in preservation of buildings do not pertain to their age and physical wear, but to the human creative expression. For instance, the house was built from materials and with methods appropriate for its period, and it is a single object. However, problems start appearing when the dwellers want to insulate the house, install plastic windows and the central heat supply system. Such transformations may result in irreversible damage to the old structure: it is not sufficiently ventilated, in wooden houses fungi and rot start appearing, in stone houses lime plaster is not renewed but replaced with cement mortar. These are the consequences of such actions if the improvement works in the old buildings are not done professionally.

According to the suggestions made by the inhabitants of Kuldīga, for the old town to become attractive the objects and sites need to be tidied up

zīmi, atpazīstamību pasaules kontekstā, un tas droši vien ikvienā objektā veicinājis tūrisma attīstību. Tomēr tūrisms nes ne tikai pozitīvo vien, pilsētai jābūt gatavai, ka līdzī nāks arī dažādas negācijas. Visbeidzot – pilsētas iekļaušana mantojuma sarakstā ir tilts uz pasauli, kas palīdz celt tiltu uz savas unikalitātes apziņu, uz cieņu pret vēsturi un tās pēctecību. Kuldīgas vecpilsētai svarīga vēsturiskās vides dzīvotspēja [7].

Pētījuma “Kuldīgas iedzīvotāju un viesu viedoklis par vecpilsētu” raksturojums

Lai uzzinātu Kuldīgas iedzīvotāju un viesu viedokli par pilsētas vērtībām, pašreizējo situāciju, saglabāšanas un atjaunošanas nepieciešamību, 2007. gada jūlijā Pilsētas svētku laikā Kuldīgas dome rīkoja aptauju. Anketā bija iekļauti vairāki atvērtie jautājumi, lai respondentiem būtu iespēja domas izteikt plašāk. Pētījuma mērķis tika sasniegts, jo par vecpilsētu iegūti dažādi vērtējumi.

Aptaujā piedalījās 243 respondenti: 73 vecpilsētā dzīvo, 45 strādā, 81 to apmeklē ikdienā un 40 tajā viesojas (4 anketās saistība nebija norādīta). No vecpilsētā dzīvojošajiem visvairāk respondentu (17) bija no 51 līdz 60 gadiem un no 21 līdz 30 gadiem (16 aptaujas dalībnieku). No kuldīdzniekiem, kuri vecpilsētā strādā, vislielākā bija grupa līdz 30 gadiem, bet no tiem, kuri to ikdienā apmeklē, – līdz 20 gadiem [11].

Rezultāti rāda, ka divreiz aktīvākas atbildējušas sievietes. 36% no viņām vecpilsētā dzīvo, bet 45% vīriešu to apmeklē ikdienā. Ļoti līdzīgs ir dzimumu sadalījums starp viesiem: pa 20 katrā grupā. 83% respondentu uzskata, ka vecpilsēta kļuvusi sakoptāka. Tā domā 82% cilvēku, kuri tur dzīvo, 78% tur strādājošo un 86% to, kuri turp dodas ikdienā. 15% cilvēku, kuri vecpilsētā dzīvo, domā, ka situācija nav mainījies (2. attēls). Gandrīz simtprocentīgi sakoptāka tā liekas cilvēkiem pēc 40 gadiem, bet vismazāk par to pārliecināti jaunieši līdz 20 gadiem (78%) [11].

Lai konstatētu Kuldīgas unikālās vērtības iedzīvotāju un apmeklētāju skatījumā, atbildot uz jautājumu “Kādas unikālas vecpilsētas vērtības esat pamanījuši?”, tika nosauktas 52. Tās sagrupējot, var secināt, ka vislielākā popularitāte ir materiālām vērtībām, kas ir lielas vai kuru ir daudz un tāpēc ļoti pamanāmas [11].

Vispopulārākās vērtības, pēc respondentu domām, ir tieši tās, kas anketā jau bija nosauktas, un tieši tādā pašā secībā. Vienīgi Kuldīgas viesi novērtējuši vecpilsētas vēsturisko auru kā būtiskāku

and restored. Local inhabitants also pointed to the need of the society to develop a more positive attitude to cultural heritage values [10]. People may have disruptive influence, e.g. by illegally pulling down houses and causing fires that can quickly destroy the old town. The houses are very densely packed and do not comply with the current fire safety regulations. In 2007 as many as 15 houses burnt down in the old town of Kuldīga, which due to the lack of financial resources are not being restored and make gaps in the historic built-up area.

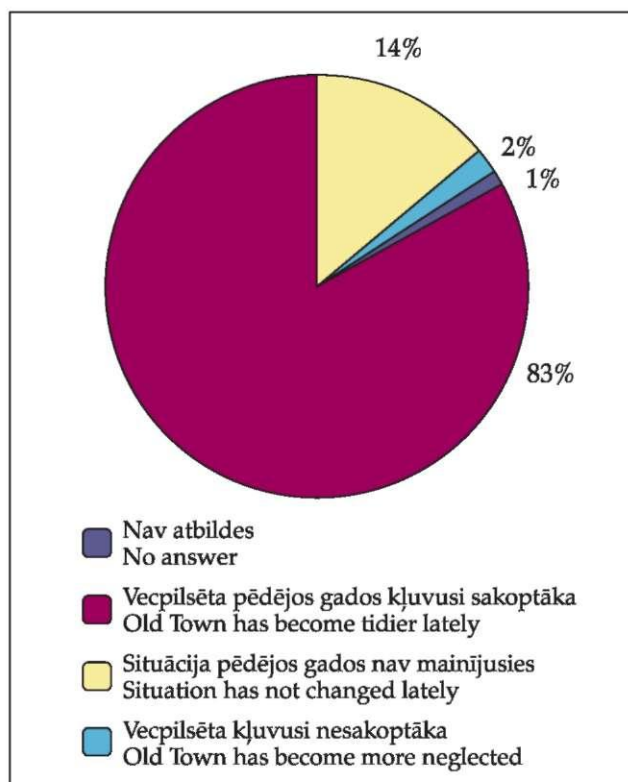
The role of inhabitants of Kuldīga in preservation of the old town

Considering the role of Kuldīga inhabitants, some aspects need to be emphasised in regard to the possibility of inclusion of the town on the World Heritage List. The living environment should be made more qualitative and favourable for people. There should be programmes for children, young people and all citizens what would teach people how to preserve the heritage and hand it down from generation to generation. It means active involvement of people into development of the future vision for the historic centre and preservation of the oldest part of the town populated and historically authentic.

The task of Kuldīga would be to take up responsibility to develop the townscape in the historic centre sustainable, high quality and appealing to the inhabitants. It would allow obtaining the proof of the value of the town deriving from its inclusion on the World Heritage List, what is a hallmark of quality, global recognizability and would surely facilitate development of tourism. However, tourism does not only bring advantages, the town must be ready for various negative aspects accompanying it. Finally, the inclusion of the town on the World Heritage List is like a bridge to the world what would help build a bridge to the awareness of its uniqueness, to the respect for the history and its continuity. The viability of the historic environment is crucial for the old part of Kuldīga.

Description of the study *Opinion about the Old Town of Inhabitants and Visitors of Kuldīga*

In order to find out the opinion of inhabitants and visitors of Kuldīga about the values of the town, the current situation and the need for revitalisation, in July 2007 the Kuldīga Town Council organised a questionnaire during the Town Festivities. The questionnaire included several open questions deliberately seeking longer answers from respondents. The aim

2. attēls. Respondentu viedoklis par Kuldīgas vecpilsētas sakoptību.

Picture 2. Opinion of respondents about the cleanliness of the old town of Kuldīga.

par autentiskajām namu detaļām. Bez piedāvātajiem variantiem populārākā atbilde no tiem, kuri dzīvo vecpilsētā, ir Alekšupīte (11%), no tiem, kuri strādā vecpilsētā, ēkas (koka, vēsturiskas) minējuši 18,5% aptaujāto, 10% respondentu, kuri vecpilsētu ikdienā apmeklē, nosaukuši Ventas rumbu. Veltju tilts ir vispopulārākā atbilde visās vecuma grupās. Jaunieši nosaukuši 108 vērtības, bet visvecākie aptaujātie – 51. Taču interesanti, ka abas grupas balsis sadalījušas 17 vienībām [11].

Jautājums “Ko jūs ieteiktu viesiem vecpilsētā apskatīt?” tika uzdots, lai konstatētu vērtības, ar kurām Kuldīgas iedzīvotāji lepojas. Starp visām grupām vispopulārākās, attiecīgi pirmajā un otrajā vietā, ir Ventas ūdenskritums un vecais tilts. Visvairāk lietu un vietu nosaukuši respondenti, kuri vecpilsētā dzīvo. Pastaigu gar Alekšupīti minējuši respondenti visās grupās, bet tomēr mazāk populāra tā ir starp tiem, kuri vecpilsētā strādā. Kuldīdznieki minējuši daudzas konkrētas lietas un vietas (vecāko māju, baznīcas, pagalmus, parkus), arī tādas vietas, kuru pilsētas senajā daļā nav. Tas nozīmē, ka pašiem vietējiem nav īsti zināmas vecpilsētas robežas. Tikai kuldīdznieki minējuši šādus

of the survey was attained since the questionnaire produced a variety of opinions about the old town.

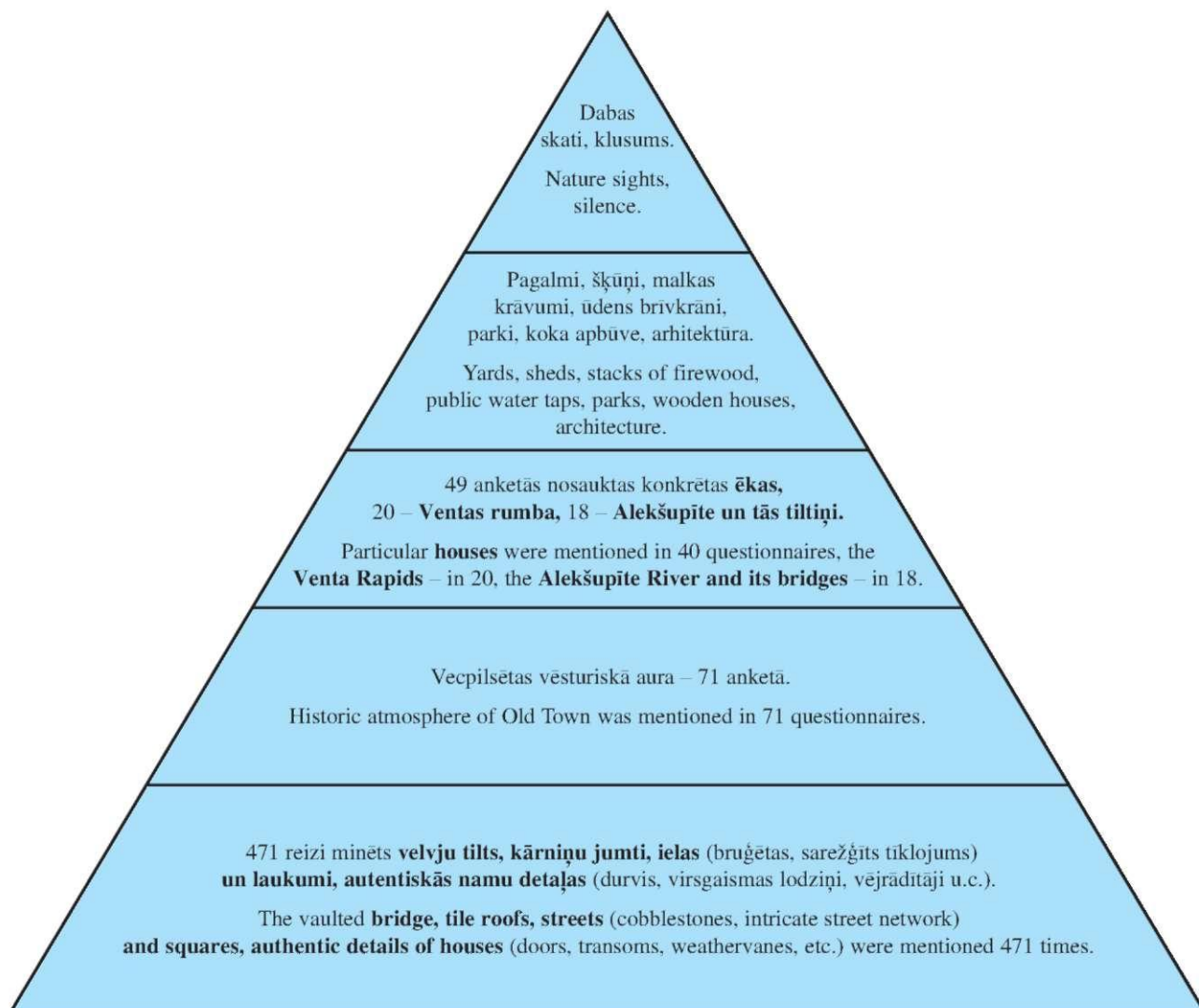
Altogether 243 respondents took part in the questionnaire: 73 of them live in the old town, 45 work there, 81 visit it every day and 40 stay as guests there (in 4 forms the relation was not indicated). The majority (17) of those respondents, who live in the old town, were aged 51–60 and 21–30 (16 respondents). From those Kuldīga inhabitants, who work in the old town, largest was the age group below 30, but from those who visit it every day – the group aged up to 20 years [11].

The results show that women have answered twice as actively. 36% of them live in the old town, but 45% of men go there every day. Quite similar is the distribution among visitors: 20 men and women in each group. 83% of respondents believe that the old town has become tidier. This is the opinion of 82% of people who live there, 78% of people who work there and 86% of people who go there every day. 15% of those, who live in the old town, believe that the situation has not changed (Picture 2). The area seems to be one-hundred-percent tidier to respondents above the age of 40, but young people below the age of 20 (78%) are least sure of it [11].

To find out what are the unique values of Kuldīga according to the local inhabitants and visitors, answering the question *What unique values have you noticed in the old town?* – as many as 52 values were mentioned. Their classification into groups leads to a conclusion that the most popular are material values that are either big or in large numbers and thus, also the most conspicuous.

The most popular values, according to the respondents, are those which were already included in the questionnaire and precisely in the same order. Only the visitors of Kuldīga have regarded the historic atmosphere of the old town as more important than the authentic details of houses. Apart from the suggested options, the most popular answer given by those residing in the old town was *the Alekšupīte River* (11%), 18.5% of those, who work in the old town, mentioned *(wooden, historic) buildings*, 10% of respondents, who go to the old town every day, mentioned *the Venta Rapids*. *The vaulted bridge* is the most popular answer in all age groups. Young people named 108 values, but the eldest respondents – 51. However, it is interesting that both groups gave their votes for 17 entries [11].

The aim of the question *What would you recommend to the visitors to see in Old Town?* was to find out those values the inhabitants of Kuldīga are proud of. Respondents of all groups agree that the

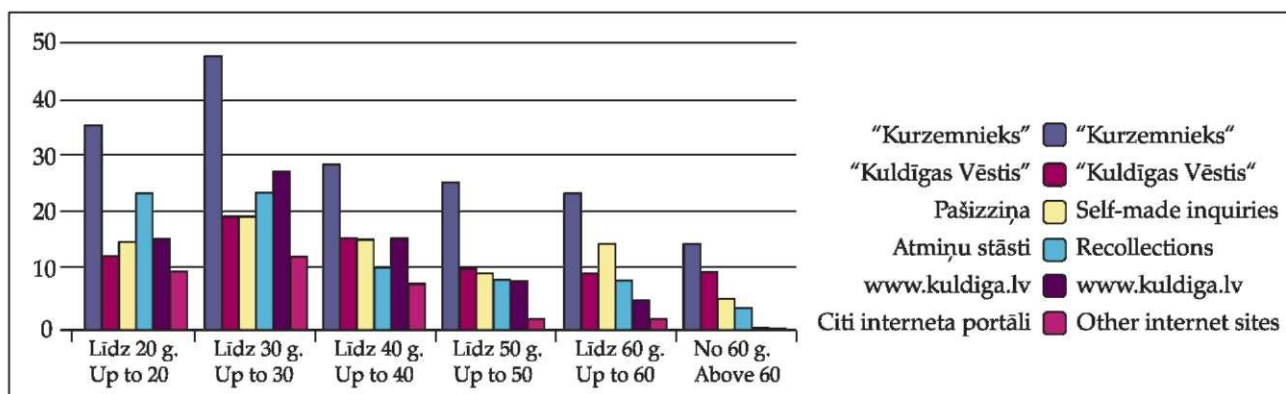
3. attēls. Kuldīgas vecpilsētas unikālās vērtības iedzīvotāju un apmeklētāju skatījumā.

Picture 3. The unique values of the old town of Kuldīga according to the local inhabitants and visitors.

objektus: tiltiņus pār Alekšupīti, dzirnavas, dakstiņu jumtus, vējrādītājus, Ventmalu, “Bendes namiņu”, šķūnīšus, rātsnamu, domi, pilsētas vecāko māja, Mārtiņsalu, kafejnīcas “Pagrabiņš” un “Pīlādzītis”, “Rumbas” kiosku, Upes, Dīķa, Annas, Baznīcas, Kalna, Mālu, Pils un Ventspils ielu, Sv. Katrīnas baznīcas torni. Tikai viesi minējuši 2 vērtības: Kuldīgu kā mazo Venēciju un iespēju izlozēt visas maliņas. Taču tas varētu nozīmēt arī iespēju apskatīt visu pilsētu [11].

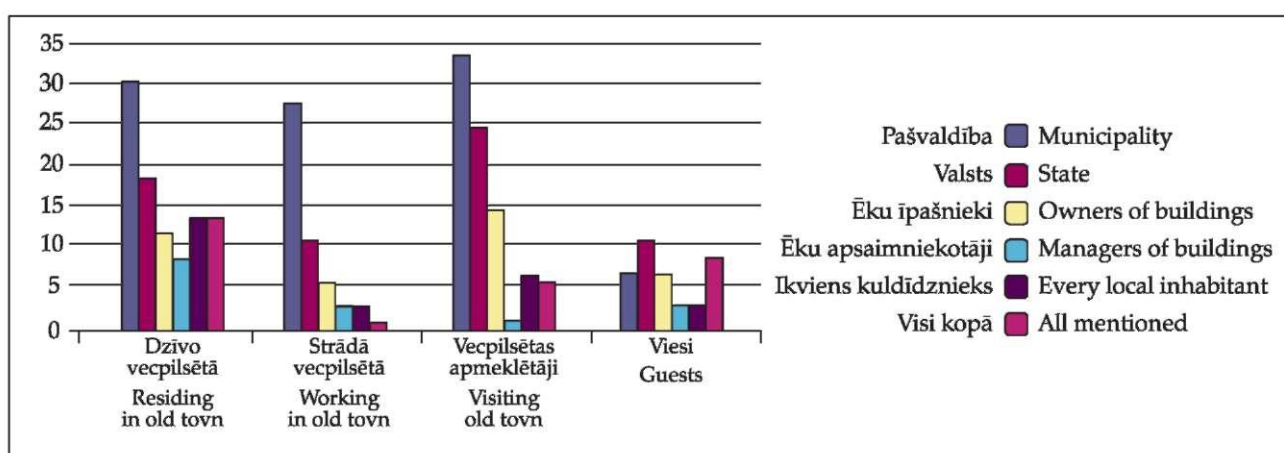
Atbildes uz jautājumu “Kas Kuldīgu atšķir no citām pilsētām?” ļauj secināt, kas ir pilsētas unikālās vērtības. Kuldīgas atšķirīgumu respondenti izsaka, izmantojot dažādus īpašības vārdus: senatnīgs, saglabājies, mazs, nomaļš, sarežģīts, laipns, draudzīgs, latvisks, vēsturisks, divstāvēgs, vecs, neparasts, mierīgs, mīļš, autentisks, nesteidzīgs,

most popular values are *the Venta Rapids* and *the old bridge* – in the first and second place respectively. Those respondents, who live in the old town, named the largest number of objects and places. All respondents mentioned *a walk along the Alekšupīte River*, yet less popular this location was among those who work in Old Town. The inhabitants of Kuldīga named many particular objects and places (the oldest house, churches, courtyards, parks) and also the places that are not located in the oldest part of the town. It means that the local inhabitants themselves do not really know the boundaries of the old town. Only local inhabitants mentioned such objects: bridges across the Alekšupīte River, the watermill, tile roofs, weathervanes, banks along the Venta River, the house of the castle guard, small sheds, the town hall, the town council, the oldest house of the town, the artificial island Mārtiņsala,

4. attēls. Avoti, kuros gūt informāciju par Kuldīgas vecpilsētas vērtībām.

Picture 4. Sources of information about the values of the old town of Kuldīga.

5. attēls. Par vecpilsētas saglabāšanu atbildīgie.

Picture 5. Responsible for preservation of the old town.

šaurš, vienreizējs, atšķirīgs, brūkošs, nepiesārņots, nolaists. Tā raksturotas gan konkrētas vietas, ielas, pagalmi, ēkas un to detaļas, gan cilvēki, vide, gaiss, daba, aura utt. [11].

Lai izzinātu labākās informācijas sniegšanas metodes, noder atbildes uz jautājumu "Kur gūstat informāciju par Kuldīgas vecpilsētu?" (4. attēls). Visi aptaujātie kuldīdznieki neatkarīgi no vecuma un saistības ar vecpilsētu kā galveno informācijas nesēju minējuši rajona laikrakstu "Kurzemnieks". Visās grupās vēl kā informācijas avots minēts pilsētas domes izdevums "Kuldīgas Vēstis", pašizziņa un kuldīdznieku atmiņu stāsti. Strādājošie lasa arī domes interneta mājas lapu www.kuldiga.lv. Aptaujā kā iespējamie varianti vēl tika piedāvāti radio, televīzija un laikraksti "Diena", "Latvijas Avīze", "Neatkarīgā Rīta Avīze", bet tos respondenti minējuši ļoti reti [11].

Lai konstatētu, kam jāuzņemas atbildība par vērtībām, tika jautāts "Kam, jūsuprāt, jā rūpējas par

cafes *Pagrabiņš* and *Pilādzis*, the *Rumba* kiosk, *Upes*, *Diņa*, *Annas*, *Baznīcas*, *Kalna*, *Mālu*, *Pils* and *Ventspils* Streets, the tower of St. Katherine's Church. And only visitors of Kuldīga mentioned two values: *Kuldīga as the Small Venice* and *a possibility to sneak around all corners*. However, it might also imply a chance to see the entire town [11].

The answers to the question *What distinguishes Kuldīga from other towns?* reveal what are the unique values of the town. Respondents describe the distinctive qualities of Kuldīga with various adjectives: ancient, preserved, small, remote, complicated, kind, friendly, Latvian, historic, two-storey, old, unusual, quiet, lovable, authentic, unhurried, narrow, unique, different, collapsing, unpolluted, neglected. These attributives were used to describe concrete places, streets, courtyards, buildings and their parts, and also people, environment, air, nature, atmosphere, etc [11].

The answers to the question *Where do you get information about the old town of Kuldīga?* indicate

vecpilsētas saglabāšanu?" (5. attēls). Diagrammā redzamās atbildes visu grupu respondenti nosaukuši kā vissvarīgākās [13]. Attēlā nav iekļauti rādītāji "dzīvokļu īpašnieki" un "dzīvokļu īrnieki", jo tie atbalstu neguva, tas nozīmē, ka, pēc respondentu domām, tiem par vecpilsētas saglabāšanu jā rūpējas vismazāk.

Apkopojot aptaujas rezultātus, var secināt:

- iedzīvotājiem un pilsētas viesiem Kuldīgas vecpilsētas attīstība ir svarīga, jo savu viedokli respondenti pauduši droši un atklāti, tikai 3% anketu bija anonīmas;
- nav iespējams konstatēt, vai respondenti zina vecpilsētas unikālās vērtības, jo anketā dažas tika piedāvātas un tās arī izrādījās vispopulārākās;
- pēc aptaujāto domām, Kuldīgas vecpilsēta ir sakopta;
- Ventas rumba, Alekšupīte un tās ūdenskritums, ķieģeļu tilts, muzejs ar parku, Rātslaukums, vecpilsēta un tās ieliņas, baznīcas, senās ēkas un pagalmi ir vietas, kuras gan kuldīdznieki, gan viesi atzinuši par visskaistākajām, tāpēc tās rādāmas citiem;
- Kuldīga no citām pilsētām atšķiras gan ar taustāmām vērtībām, gan izjūtām;
- lielākajai respondentu daļai neatkarīgi no vecuma, dzimuma un piederības vecpilsētai rajona laikraksts "Kurzemnieks" ir galvenais informācijas avots;
- pašvaldībai un valstij jā rūpējas par vecpilsētas saglabāšanu – tā domā lielākā daļa aptaujāto kuldīdznieku;
- pēc 38% vecpilsētas iemītnieku domām, par šo vietu jā rūpējas gan pašvaldībai un valstij, gan ēku īpašniekiem un citiem pilsētniekiem;
- vissvarīgākais un steidzamākais vecpilsētas attīstības uzdevums ir namu restaurācija – tā domā vairums anketēto kuldīdznieku.

Secinājumi un ieteikumi

Runājot par mantojuma uzturēšanu, parasti tiek pieņemta līdzdalība, sabiedrības iesaistīšanās un daļēti pienākumi, bet daudz retāk tiek izvirzīti tādi uzdevumi kā ieklausīšanās, sapratne, misijas apziņas tuvināšana cilvēkiem, lai ikviens justos iesaistīts.

Pašvaldībai un citām atbildīgajām institūcijām jāmaina attieksme, vairāk jāpaļaujas uz cilvēkiem, jāpalīdz katram radīt savu koncepciju par kultūrvēsturisko identitāti. Nepieciešams zināt, ko iedzīvotāji

the best sources of information (Picture 4). All interviewed local inhabitants, irrespective of their age and association with the old town, mentioned the regional newspaper *Kurzemnieks* as the main source of information. Respondents of all groups mentioned the town council's edition *Kuldīgas Vēstis*, self-made inquiries and recollections of local inhabitants as another sources of information. The working population also read the town council's web page www.kuldiga.lv. Anyhow, the suggested options – the radio, television and newspapers *Diena*, *Latvijas Avīze*, *Neatkarīgā Rīta Avīze* – were named very rarely [11].

To find out who should bear responsibility for the values, the question *Who, in your opinion, have to take care of the preservation of the old town?* was asked (Picture 5). The answers, which respondents of all groups deemed to be most important, are shown in the diagram [13]. The diagram does not include the entries *owners of flats* and *tenants* since the respondents did not mention them and it implies that they should take care of the old town least of all.

Summarising the results of the questionnaire, a conclusion can be drawn that:

- development of the old town of Kuldīga is important for local inhabitants and for visitors as the respondents expressed their opinions openly and freely, only 3% of answers were anonymous;
- it is impossible to ascertain if the respondents are aware of the unique values of the old town, since some of the values were pre-defined in the questionnaire and they turned out to be the most popular ones;
- according to the respondents, the old town of Kuldīga is tidy;
- the local inhabitants and the visitors named the Venta Rapids, the Alekšupīte River and its waterfall, the brick bridge, the museum with the park, the Town Hall Square, the old town and its streets, churches, old buildings and courtyards as the most beautiful sites which should be shown to others;
- Kuldīga differs from other towns both with tangible values and its atmosphere;
- the regional newspaper *Kurzemnieks* is the main source of information for the largest part of respondents, irrespective of their age, gender and affiliation;
- the municipality and the state should take care of the preservation of the old town – this is the opinion of the largest part of the interviewed local inhabitants;

par mantojumu domā, vai viņi tā saglabāšanā jūtas iesaistīti. Vajadzētu izprast viņu domas saistībā ar ierobežojumiem, kuri vēsturiskajā vidē traucē dzīvot.

Kopā ar sabiedrisko attiecību speciālistiem nepieciešams pieminēšanu uzraudzību padarīt cilvēciskāku, saikni ar iedzīvotājiem veidot tā, lai katra prasība būtu viņiem mazāk sāpīga.

Pašvaldības un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības speciālistiem jāorganizē skolēnu ekskursijas uz vēsturiskajām pilsētām. Tām jābūt vērstām uz vērtību izziņāšanu, bet arī aizraujošām, vajadzīga precīza informācija, nevis kultūras, vēstures un tehnisko aspektu izklāsts.

Kulturālu un emocionālu saikni ar mantojumu var veidot tikai ar zināšanām, kas tiek nodrošinātas pilsētniekiem un apmeklētājiem.

Ieguldījumi izglītībā un kultūrā nav tikai demokrātiska rīcība, tas ir labākais veids, kā garantēt mantojuma aizsardzību nākotnē. Jeroni Martorels, viens no Spānijas pieminekļu restaurācijas tēviem, 1920. gadā rakstījis: "Mūsu darbs ir nostiprināt un atjaunot ēkas, bet mums vajadzētu mēģināt arī ietekmēt sabiedrības interesi par pieminekļiem, lai tā tos vairāk un vairāk novērtētu un saprastu. Jo sabiedriska atzinība ir saglabāšanas labākā garantija."

- according to 38% of inhabitants residing in the old town, the municipality and the state should take care of this area, along with the owners of the houses and other citizens;
- the most important and urgent task in development of the old town is the restoration of buildings – this is the opinion of the majority of the questioned inhabitants of Kuldīga.

Conclusions and recommendations

Speaking about the maintenance of heritage, participation, involvement of the public and shared duties are usually called upon, but quite rarely the tasks like listening to opinions, understanding, awareness rising of the mission in population are set, so that everyone would feel involved.

The municipality and other responsible institutions should change their attitude and rely more on people, help everyone come to their own concept about the identity of cultural heritage. It is necessary to know what inhabitants think about the heritage, whether they feel involved in its preservation. It should be clarified what people think about limitations that are restricting life in the historic environment.

Together with public relations specialists it is necessary to make monument protection more human, to form the relation with people what would make each requirement less painful for them.

The municipal specialists and specialists for protection of cultural heritage should organise tours for schoolchildren to the historic towns. They should focus on exploration of values and provide exciting experience, not only dry facts about culture, history and technical methods. A cultural and emotional linkage with heritage can be established only through knowledge provided to inhabitants and visitors of the town.

Jeroni Martorell, who was one of the founders of Spanish monument restoration, in 1920 wrote: "Our work is to reinforce and restore the buildings, but we should also try to arouse public interest in monuments so that people would appraise and understand them more. Since public recognition is the best guarantee of preservation."

Šis darbs izstrādāts ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu Nacionālās programmas "Atbalsts doktorantūras programmu īstenošanai un pēcdoktorantūras pētījumiem" projekta "Atbalsts RTU doktorantūras attīstībai" ietvaros.

This work has been partly supported by the European Social Fund within the National Programme "Support for the carrying out doctoral study program's and post-doctoral researches" project "Support for the development of doctoral studies at Riga Technical University.

IZMANTOTIE AVOTI REFERENCES

1. Izglītības un zinātnes ministrija. koncepcija audzināšanas darbībai izglītības iestādēs// www.vjic.gov.lv/doc_upl/daudzkonceptija.doc.
2. Sils J. Mediji, vēlmes, vajadzības // www.klubs415.lv/modules.php.
3. Bērziņa D. Vai izaudzināt ētisku cilvēku? Vai iemācīt ētiku? // www.psihologijas pasaule.lv/raksti.php.
4. Stelps P. Par telpu un vērtībām // www.philos.lv/Telpa_vert.html.
5. Ozols R UNESCO Latvijas nacionālās komitejas ģenerālsekretārs. Pasaules mantojuma saraksts un tā iespējas Kuldīgai. Tilts Kuldīgai – tilts uz pasauli: starptautiskas konferences materiāli. Kuldīga, 2007. – Pieejams Kuldīgas pilsētas Domes pilsētbūvniecības nodaļas arhīvā.
6. ICOMOS (1964), International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites (Venice Charter) // http://www.international.icomos.org/e_venice.htm.
7. UNESCO (1998), Criteria for the Inclusion of Properties in the World Heritage List // <http://www.unesco.org/whc/criteria.htm>.
8. Blūms P. Dažas atziņas par galvenajiem mūsdienu vēsturiskās pilsētvides saglabāšanas un attīstības principiem: ziņojums konferencē Kuldīgas vecpilsēta šodien, rīt – Latvijā, Eiropā. Kuldīga, 2004. – Elektroniskais formāts, pieejams Kuldīgas pilsētas Domes pilsētbūvniecības nodaļas arhīvā.
9. Feilden B. M. Conservation of Historic Buildings. Butterworth Architecture. Oxford, 1995. – 164 lpp.
10. Redberga Z. Latvijas arhitektūras mantojuma dokumentēšanas un publicitātes metodika. Maģistra darbs, 1998. – 16 lpp. Pieejams Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes metodiskajā kabinetā.
11. Kuldīgas pilsētas Dome. Pētījums “Kuldīgas pilsētas iedzīvotāju un viesu viedoklis par Kuldīgas vecpilsētu”. Kuldīga, 2007. Pieejams Kuldīgas pilsētas Domes pilsētbūvniecības nodaļas arhīvā.
12. Arabarri. Kultūras mantojuma apsaimniekošana un saglabāšana Alavā: sociālais aspekts. Tilts Kuldīgai – tilts uz pasauli: starptautiskas konferences materiāli. Kuldīga, 2007. Pieejams Kuldīgas pilsētas Domes pilsētbūvniecības nodaļas arhīvā.

Strautmanis I., Jākobsons J. Cilvēka vērtību sistēma.

Kultūrvēsturiskās vides nozīme tajā. Kuldīgas vecpilsētas piemērs

Rakstā analizēta cilvēku vērtību sistēma un kultūrvēsturiskās vides nozīme tajā. Izvirzīta un apstiprināta hipotēze – ja Kuldīgas vecpilsētas iedzīvotāji un apmeklētāji tiks informēti par kultūrvēsturiskajām vērtībām, tad to sargātāji būs ne tikai pašvaldība un kultūras mantojuma aizsardzības valsts institūcijas, bet arī paši iedzīvotāji, kas tieši atbildīgi par vērtību saglabāšanu. Rakstā analizēts vērtību jēdziens, klasifikācija un teorētiskās pamatnostādnes. Analizēts arī pētījums “Kuldīgas iedzīvotāju un viesu viedoklis par vecpilsētu”, kurā minētas Kuldīgas unikālās vērtības. Pētījumā minētās vērtības tiek salīdzinātas ar pasaules mantojuma saraksta nostādnēm un īpašas nozīmes unikālās vērtības definīciju un kritērijiem. Rakstā analizēta Kuldīgas kultūrvēsturiskā vide un tās vērtības, cilvēks kā vides veidotājs. Kuldīgas iedzīvotāju nozīme vecpilsētas saglabāšanā skatīta caur termina “vērtību” prizmu.

Strautmanis I., Jākobsone J. Human Value System.

Value of Cultural Heritage in this System. Kuldiga Old Town as an Example

This article is proceeding to analyse a human value system and the place of cultural environment heritage value in this system. The following hypothesis is marked and proved in this article – if inhabitants and visitors of Kuldiga old town were informed about the principles of preservation of cultural heritage of Kuldiga old town, the preservers of it would be not only local municipality and monument protection state institutions, but also inhabitants, who are directly responsible for preservation of these values. The term “value” is discussed in the article: its theoretical formulation, meanings, classifications and significance of education of inhabitants. The research “Opinions of Inhabitants and Visitors of Kuldiga on Kuldiga Old Town” is analysed, where the unique values of Kuldiga old town are mentioned. The values stated in this research are compared to the criteria of the UNESCO World Heritage List – definition and parameter of the unique value. The role of inhabitants in preservation of cultural heritage of the Old Town is analysed through the prism of the term “value”.

Страутманис И., Якобсоне Я. Система ценностей человека. Роль культурно-исторической среды в этой системе. Как пример, исторический центр города Кулдиги

В статье анализируется система ценностей человека, место культурно-исторической среды и достояний наследия в ней. Авторы отмечают и доказывают гипотезу – если жители и посетители Кулдиги будут информированы о культурном наследии исторического города, то хранителями этих ценностей в первую очередь будут являться они сами, не только городское самоуправление и государственные учреждения, ответственные за сохранение этих ценностей. В данной работе рассматривается исследование “Мнения жителей и посетителей Кулдиги о старом городе”, где упомянуты уникальные ценности старого города. Ценности в этом исследовании сравнены с критериями Списка мирового культурного наследия ЮНЕСКО и с определением и параметрами уникальных ценностей. Также исследуются культурно-историческая среда и ценности города и роль человека в создании этой среды. Значение жителей при сохранении исторического центра просматривается через призму ценностей.